

Президенту України,
Голові Верховної Ради України,
Прем'єр-міністру України,
Міністру фінансів України,
Народним депутатам України.

Дата 20.10.2020 р.
Вих. № 51

Відкритий лист – звернення

*щодо недопущення податкового геноциду
незможних верств населення у зв'язку з
можливим зростанням цін
на ринку скрапленого газу
(пропан-бутану) через
зміну ставки акцизного податку...*

Українська Асоціація скрапленого газу (Асоціація УАСГ) та споживачі газу пропан-бутану закликають не допустити прийняття грабіжницьких проектів Законів №4098 від 15.09.2020 року (автор - народний депутат України Олексій Мовчан) та №4098-2 від 30.09.2020 року (автор - Андрій Герус) про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збалансованості ставок акцизного податку на пальне.

В одному та другому проекті Законів пропонується збільшити ставки акцизного податку на скраплений газ з 52 € на 139,50 € та 124,50 € відповідно. При цьому в проектах запропоновано зменшити ставки акцизного податку на бензини з 213,50 € на 139,50 € та 169,50 € відповідно.

7 мільйонів громадян України, які використовують скраплений газ стурбовані діями зацікавлених осіб, які протягом останнього року безпідставно та хаотично намагаються переконати суспільство в необхідності значного збільшення ставки акцизного податку на скраплений газ для обмеження його споживання неможливими верствами населення через зростання роздрібних цін. Такі дії, на їх погляд, зроблять його

не привабливим для споживачів, та приведуть до мотивації автовласників використовувати тільки бензин. Якщо таке трапиться, то Україна отримає не тільки додатковий черговий градус соціального невдоволення, але й наштотує на сумні висновки, а саме, що нічого не вартує перед просуванням приватних олігархічних інтересів виробників нафтопродуктів.

І все це відбувається в досить скрутні для економіки України та громадян України часи, коли реальний ВВП в II кв. 2020 р. знизився на 11,4%, а реальний наявний дохід в II кв. 2020 р. знизився на 7,3% до відповідного періоду попереднього року, експорт за січень – липень в 2020 р. скоротився на 7,4%, капітальні інвестиції за січень – червень 2020 р. зменшилися на 34,9%. Особливо постраждав ринок праці, рівень безробіття в II кв. 2020 р. зріс до 9,9% , зменшуються темпи зростання середньої та реальної зарплат. Заборгованість населення за ЖКП на кінець серпня 2020 р. склала 55,3 млрд. грн.

А тому неможливі верстви населення завжди шукають шлях оптимізації своїх витрат через використання альтернативних видів пального, в тому числі скрапленого газу. Так, в січні – серпні 2020 р. на середньомісячну зарплату можна було придбати 1007л. скрапленого газу, 469л. дизельного палива або 461л. бензину.

Асоціація УАСГ надала всі необхідні розрахунки і висновки негативних наслідків проектів Законів №4098 та №4098-2 на споживача, а саме:

- різке зростання вартості скрапленого газу після прийняття проекту Закону №4098 **на понад 5 гривень за 1 літр** (на 35-45% в залежності від регіону); №4098-2 **на понад 4 грн 50 коп.**, при цьому щорічні витрати українців на придбання скрапленого газу **збільшаться на 14 млрд. грн.;**

- збільшення **на 6 тисяч гривень** щорічних транспортних витрат понад 5 мільйонів осіб (власників транспортних засобів з газобалонним обладнанням та членів їх сімей);

- збільшення **на 1 тисячу гривень** щорічних витрат майже 2 мільйонів осіб, які використовують скраплений газ у балонах для приготування їжі, підігріву води та опалення житлових приміщень, та проживають у 820 тис. домогосподарств у 7,8 тисячах населених пунктах в Україні, що не мають систем газопостачання природного газу;

- повним нівелюванням можливості подальшого інвестування у вітчизняне виробництво скрапленого газу (для досягнення вітчизняним виробництвом частки 50% обсягу ринку необхідно інвестувати понад 300 млн євро);

- порушення вимог європейського та національного законодавства щодо основ формування акцизної політики на енергетичні продукти.

При цьому, причини скорочення обсягів споживання бензинів в Україні здебільшого пояснюються не акцизною політикою щодо пального, а полягають у тому, що:

- виробництво бензинів на вітчизняних нафтопереробних заводах з 2003 по 2014 рік скоротилося у 6,5 разів через несвоєчасну їх модернізацію та у більшості випадків через їх закриття (за вказаний період було закрито 5 нафтопереробних заводів, залишилося 2 заводи);

- зростаючі потреби споживачів пального, фізичних та юридичних осіб, підвищені державні вимоги до якості та екологічності пального, а також логістика поставок не задовольнялися українськими виробниками;

- скорочення вітчизняного виробництва бензинів було компенсоване зростанням імпорту бензинів вищої якості, але і більшої вартості. Якщо у 2003 році частка імпорту бензинів становила 2,7%, то у 2014 році імпорт бензинів склав 75% (до 70% імпорт з Білорусі, до 30% - з Литви);

- у структурі споживання пального визначальну роль почало відігравати більш економічне дизельне пальне, частка якого з 53,3% у 2000 році збільшилася до 65,7% у 2019 році. При цьому, частка імпорту ДП також зросла з 7,2% у 2003 році до 90% у 2019 році (до 50% імпорт з Білорусі, до 30% - з Російської Федерації). За останні 10 років кількість транспортних засобів, що використовують ДП, зросла у 4,2 рази;

- періодичне зниження купівельної спроможності громадян через знецінення національної валюти (у 2014-2015 роках середній обмінний курс гривні до долара зріс у 2,7 рази, а реальні доходи населення зменшилися на понад 30%) змушує громадян шукати шляхи скорочення своїх транспортних витрат, серед яких і використання скрапленого газу (за останні 10 років кількість автомобілів з газовим обладнанням зросла у 8,5 разів та станом на 1 січня 2020 року становила 2,1 млн одиниць, а економія транспортних витрат при використанні скрапленого газу в якості основного виду пального становить до 18 тисяч гривень в рік порівняно з витратами на бензин).

Збільшення споживання в Україні скрапленого газу за останні 7 років не впливає на зменшення вітчизняного виробництва бензинів і скрапленого газу та відбулося за рахунок збільшення імпорту скрапленого газу на 1013 тис. тонн в рік та зменшення імпорту бензину на 1034 тис. тонн в рік. Вітчизняне виробництво бензинів та скрапленого газу є стабільним та протягом останніх 7 років становить в середньому до 750 тис. тонн та 450 тис. тонн в рік відповідно.

До того ж, відсутність необхідного рівня інвестицій для виробництва вітчизняної конкурентоздатної продукції, яка зможе витіснити імпортні бензини, є головною причиною домінування імпортного пального на українському ринку, яку не потрібно вирішувати за рахунок пересічного українця.

Таким чином, **збільшення ставки акцизного податку на скраплений газ з одночасним зменшенням ставки акцизного податку на бензини не призведе до збільшення вітчизняного виробництва бензинів**, щоб забезпечити потреби України, а лише матиме негативні соціально-економічні наслідки.

До цього ж, ініціатори збільшення ставки акцизного податку на скраплений газ обґрунтовують таке збільшення необхідністю паритетного формування **доходів Державного дорожнього фонду** від акцизного податку з вироблених в Україні та ввезених на митну територію України різних видів пального, кошти якого спрямовуються на фінансування робіт, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом і утриманням автомобільних доріг загального користування.

Відповідно до бюджетного законодавства у 2019 році до Державного дорожнього фонду зараховувалося 75% акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального, що склало 41,2 млрд гривень або 76,8% надходжень фонду (дані Міністерства фінансів).

Виходячи з даних Державної податкової служби щодо обсягів реалізації пального на автозаправних станціях, даних Державної митної служби щодо обсягів ввезення на митну територію України пального та даних Державної служби статистики щодо обсягів

виробленого в Україні пального, у 2019 році майже 20 млрд гривень надходжень Державного дорожнього фонду склали надходження від акцизного податку з пального, яке не використовувалося транспортними засобами на автомобільних дорогах (100% авіаційне пальне для літаків, 69% – дизельне пальне для сільського господарства, гірничодобувної, металургійної та будівельної промисловості, залізниці, оборони тощо, 10% скрапленого газу для сільського господарства та побутових потреб населення).

А виходячи з даних щодо кількості зареєстрованих в Україні станом на 1 січня 2020 року транспортних засобів (8,5 млн з бензиновими двигунами, 3,3 млн з дизельними двигунами та 2,1 млн з газовим обладнанням) в 2019 році в середньому кожен власник автомобіля сплатив у вартості пального до Державного дорожнього фонду: **2400 грн – дизельне авто, 1700 грн – газове авто та 1200 грн – бензинове авто.**

Таким чином, відсутня залежність рівня оподаткування акцизним податком різних видів пального та фінансування будівництва та реконструкції автомобільних доріг (не аналізуючи вже питання впливу на стан дорожнього покриття різних видів транспорту та нові тенденції розвитку електричного транспорту, що не споживає пальне, і використання якого на автомобільних дорогах не буде формувати доходи Державного дорожнього фонду).

У зв'язку з цим, розвиток **системи акцизного оподаткування пального необхідно будувати на європейському законодавстві.** Проекти Законів №4098 від 15.09.2020 та №4098-2 від 30.09.2020 року, протирічать європейському законодавству, основою якого у сфері енергетичних продуктів є Директива Ради 2003/96/ЄС від 27 жовтня 2003 року "Про реструктуризацію системи Співтовариства щодо оподаткування енергопродуктів та електроенергії" та Директива 2014/94/ЄС від 22 жовтня 2014 року "Про розгортання інфраструктури для альтернативних видів пального".

Відповідно до Директиви 2014/94/ЄС скраплений газ віднесено до альтернативних видів пального разом із природним газом, електроенергією, воднем, біопаливом, синтетичними та парафіновими видами пального, для збільшення частки використання яких кожна країна повинна створити особливий режим сприяння розвитку інфраструктури та оподаткування.

Директива Ради 2003/96/ЄС є основою належного функціонування внутрішнього ринку енергетичних продуктів в країнах ЄС, метою якої є забезпечення податкової нейтральності та недопущення спотворення конкуренції в цій сфері.

За Директивою ЄС мінімальний рівень оподаткування акцизним податком для скрапленого газу встановлений у розмірі 68 євро за 1000 літрів, а для бензинів – 359 євро за 1000 літрів.

В той же час, незважаючи на високі абсолютні значення ставок акцизного податку на бензини, співвідношення ставки акцизного податку на скраплений газ до ставки акцизного податку на бензини за Директивою ЄС становить 18,9%, а фактичне співвідношення у 2020 році в 18 країнах ЄС – від 0% до 25%, решта 6 країн ЄС мають співвідношення ставок від 26% до 30%, 4 країни – від 33% до 46%.

Встановлення знижених ставок акцизного податку на скраплений газ передбачено пунктом 1 (і) статті 15 Директиви ЄС, відповідно до якого держави-члени під фіскальним контролем можуть повністю або частково звільняти або зменшувати

рівень оподаткування для скрапленого газу, що використовується як пальне для транспортних засобів.

Слід зазначити, що акцизні ставки на бензин та дизельне пальне в Україні самі низькі в Європі.

Справляння акцизного податку зі скрапленого газу було вперше запроваджено в Україні з 1 січня 2011 року з набранням чинності Податкового кодексу України. Ставка акцизного податку на скраплений газ була встановлена у розмірі 40 євро за 1 тонну, в той час, як ставка акцизного податку на бензини складала 182 євро за 1 тонну. Тобто, співвідношення ставки акцизного податку на скраплений газ до ставки акцизного податку на бензини становило 22%, або 16% при перерахунку ставки у літри.

В основу встановлення ставки акцизного податку на скраплений газ в Україні закладено співвідношення мінімальних ставок акцизного податку на скраплений газ до бензинів відповідно до Директиви Ради 2003/96/ЄС та фактичний середній розмір такого співвідношення у більшості країн ЄС.

У період 2011 – 2020 років при поступовому збільшенні ставок акцизного податку на скраплений газ до 52 євро за 1000 літрів та бензини до 213,5 євро за 1000 літрів (5 етапів зміни ставок) співвідношення таких ставок не перевищувало 25%, та сьогодні складає 24,4%.

З урахуванням запровадженої в Україні в 2016 році та модернізованої у 2019 році системи електронного адміністрування реалізації пального, встановлена в Україні ставка акцизного податку на скраплений газ повністю відповідає вимогам Директиви ЄС.

Разом з цим, 1 вересня 2017 року набрала чинності Угода про асоціацію між Україною та ЄС, економічна частина якої визначає, зокрема, зобов'язання України щодо імплементації положень Директиви Ради 2003/96/ЄС у національне законодавство, в тому числі щодо мінімальних розмірів ставок акцизного податку на пальне.

Положення Директиви ЄС мають бути впроваджені поступово, виходячи із майбутніх потреб України у сфері захисту навколишнього середовища та енергоефективності (додаток XXVIII до глави 4 "Оподаткування" розділу V "Економічне і галузеве співтовариство" Угоди про асоціацію).

Враховуючи те, що метою належного функціонування українського ринку енергетичних продуктів має стати уникнення ситуативних змін до ставок акцизного податку на пальне, стабільність та передбачуваність акцизної політики для інвестиційної діяльності, недопущення негативних соціально-економічних наслідків, ставки акцизного податку на пальне у період спаду економіки, посиленого карантинними обмеженнями, необхідно зберегти на діючому рівні, а після запровадження дієвих антикризових заходів та досягнення рівня розвитку економіки докризових показників розпочати поступове наближення національного законодавства до європейського рівня в частині акцизного оподаткування пального.

Шановні керівники держави! Неприпустимо збільшувати податки для збільшення роздрібних цін на соціальний скраплений газ.

Суспільство має чітко розуміти встановлені державою пріоритети і саме податкові ставки в повній мірі мають враховувати соціальні і екологічні вимоги споживачів. Будь-яка зміна податкового навантаження повинна бути обґрунтована і

дonesена суспільству як необхідний крок. Україна зобов'язана дотримуватися правових актів, запропонованих Європейською Комісією та прийнятих Європейським Парламентом та Радою ЄС, директив та положень ЄС в частині оподаткування енергоносіїв.

З повагою,
Виконавчий директор УАСГ
Олег Широков

0673281788

